

In memoriam Csákány M. György (1946-2022)

Csákány M. György dr. 1971-ben fejezte be orvosi tanulmányait az akkori Semmelweis Orvostudományi Egyetemen. A Sportkórház Szülészeti- Nőgyógyászati Osztályán dolgozott, 1975-ben szakvizsgázott. Ezt követően Akadémiai ösztöndíjjal az Orvostovábbképző Intézet (OTKI) Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájára került. Korai tudományos érdeklődését és aktivitását fémjelzi, hogy „Az uteroplacentáris keringés késői terhességi toxémiában” című disszertációjával 1981-ben elnyerte az orvostudomány kandidátusa címet. A klinika akkori igazgatója, Gáti István professzor a cukorbeteg terhesek ellátása felé irányította figyelmét. Később a Tamás Gyula professzor által életre hívott OTKI-SOTE interdiszciplináris Terhességi Munkacsoport egyik szülész-nőgyógyász tagja, majd a MDT Diabéteszrel Társult Terhességgel foglalkozó Munkacsoportja vezetőségi tagja lett. Az utolsó vezetőségi ülésen, 2021. október 13-án 75 évesen még vállalta a jelölést a tervezett, új vezetőségbe.

A több száz diabeteszes terhes gondozásán, szülés-vezetésén kívül elmélyülten foglalkozott a diabéteszrel szövődött terhesség diagnosztikai módszereivel, és szülészeti kimeneteli mutatóinak statisztikai feldolgozásával. A Papp Zoltán professzor és mtsai által szerkesztett Perinatológus párbeszéd c. könyvben ő írta a Cukorbetegség és terhesség c. fejezetet, amelyben ismerteti a nemzetközi és hazai perinatális halálozási adatokat, az ellátó rendszer munkacsoport által kidolgozott működési rendjét, a praconceptionális gondozástól a terhesség alatti hospitalizáció kérdéskörén keresztül, a szükséges vizitek gyakoriságának és tartalmának meghatározásán át a szülés idejének és módjának meghatározásáig. Közleményeiben, előadásaiban is folyamatosan hangsúlyozta a normoglikémiás anyagcserevezetés szükségességét, alapvető jelentőségét.

Érdeklődése már egészen fiatal orvos korában a szülészeti statisztika felé fordult. Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár (1851-1934), a hazai Szülészeti Rendtartás és az egész országra kiterjedő szülészeti adatgyűjtés kezdeményezője Csákány dr. követendő, legnagyobb példaképe volt. Az Országos Szülészeti és Nőgyógyászati Intézetben évtizedekig fő munkája a Tauffer statisztika felelevenítése, a program tovább fejlesztése volt, valamint - nehéz feladatként - az adatok könyörtelen begyűjtése. Munkásságával döntő módon hozzájárult ahhoz, hogy a kötelező jelleggel szolgáltatandó szülészeti adatok másképp meg nem szerezhető információkat nyújtsanak a szakmai és politikai vezetés számára éppúgy, mint az egyes epidemiológusok, belgyógyász-diabetológusok, szülész-nőgyógyászok tudományos munkásságához.

2002-től a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályának osztályvezető főorvosává nevezték ki. Nevéhez fűződött az un. Dél-pesti Modell megteremtése. Élharcosa volt a kórházi körülmények között lezajló, szövödménymentes, bába által felügyelt és vezetett, orvos jelenléte nélküli szülésnek. Sikerei közül talán a legbüszkébb arra volt, hogy tiszteletbeli bábává választották.

Munkásságát 2008-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével, 2017-ben Batthyány-Strattmann László-díjjal jutalmazták. Tagja volt a Szülészeti és Nőgyógyászati Ultrahang Társaságnak és a Szakmai Kollégiumnak.

Egyénisége rányomta bélyegét a munkájára és munkahelyi kapcsolataira is. Nagyon határozott volt, gyorsan döntött, fantasztikus lényeglátással, nagyon alapos felkészültség alapján. Interperszonális kapcsolataiban semmilyen udvarias fordulatnak nem engedett teret, beszéd-igényét a „Lényegre!” felszólítással fejezte ki. Nem volt ideje „társalogni”. Ámde a feltett kérdésekre minden esetben adekvát választ adott, és tekintélytisztelet nélkül mondott, és írt véleményt a média különböző platformjain.

Közvetlen munkatársai szerint „rendkívül jó humora volt, fél szavakból értett, de nem volt kifejezetten 'barátkozós' és a magánszféráját szigorúan őrizte. Ritkán nyílt meg egy-egy téma kapcsán. Váratlan időben, váratlan kérdéseket tett fel és rövid válaszokat várt. Tanításai egy-két mondatból álltak, de azok a mondatok beleégtek az agyba - örökre.” Nagyon jelentős műveltséggel bírt zenei és irodalmi téren egyaránt.

Gyakorló orvosi körökben szokatlan, mondhatni kivételes informatikai képzettsége nagy segítségére volt a belgyógyász-diabetológus csapattagoknak. Nélküle nem születhettek volna meg azok az adatbázisok, amelyek feldolgozásával megismerkedhettünk saját munkánk eredményeivel, szembesülhettünk azzal, hogy nemzetközi összehasonlításban is „jók vagyunk”, és a kongresszusokon végre hazai adatokkal is büszkélkedhettünk. Megtanultuk, hogy adatbázisok készítése nélkül nincs tudományos munka.

2013-tól a Jahn Ferenc Kórház igazgatósága - amerikai mintára – a Szülészeti Osztály státuszán diabétesz konziliáriusi feladattal bízott meg két belgyógyász-diabetológus kollégát, akik gondozták az osztályra kerülő cukorbeteg terheseket. A diabetológusok korábbról már ismerték Csákány Tanár Urat, távolról tisztelték, de kisebb vitáik kapcsán korábban vitára-megegyezésre nehezen kapható személyiségnek érezték. Aztán később, már nem az ő vezetése alatt, de mégis valahogy „az ő szülészetén” minden megváltozott. Sokkal megértőbb, emberibb lett mindenkivel (betegekkel, kollégákkal) szemben, sokat "szelídült", elvei feladása nélkül valami "nagyapás", kedves, segítőkész hangulatban állt hozzá a legzűrösebb betegekhez is. Nem tudtak olyat kérni tőle, amiben ne segített volna - akkor is, amikor már kezdő kollégái is csak a magánbetegeket vállalták fel, Ő teljes odaadással vállalta a legszegényebb, elhanyagolt, problémás terhesek szülészeti gondozását. Munkatársai nemcsak tisztelték, szerették is. A 2021 márciusa óta tartó nehéz időszakban, amikor az osztályvezető és számos más szakorvos felállt és elhagyta az osztályt, ő volt az, aki igazi kapitányként nemhogy nem hagyta el a süllyedő hajót, hanem visszatért rá vezetőként, egy minden csak nem hálás feladatot vállalva - 75 évesen, felesége halála után egy héttel - mert felelősséget érzett az "osztályáért", a betegekért, a kismamákért, a kollégákért.

Hosszú, súlyos krónikus betegsége sem akadályozta meg abban, hogy 2021 decemberére „Cukorbeteg terhesek szüléskörüli ellátásának protokollja” címen a Jahn Ferenc Kórházban multidiszciplináris továbbképző tanfolyamot szervezzen a témáról. A vírushelyzet miatt elmaradt képzés pótlását halála akadályozta meg.

Hiányát nem csak volt betegei, régebbi és utóbbi munkatársai, a szülészeti szakma és a hazai szülészeti statisztika, hanem a diabéteszrel társult terhesgondozás is meg fogja érezni, hiszen, Csákány György dr. távozásával a hazai terhesdiabetológiát pótolhatatlan veszteség érte. Sokunknak fog nagyon-nagyon hiányozni, de emléke, szellemisége velünk marad!

A MDT Diabéteszrel Társult Terhességgel foglalkozó Munkacsoportja nevében:

Baranyi Éva, Kerényi Zsuzsanna, Turi Zsuzsanna és Wudi Krisztina